

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

พลังงานเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและการดำเนินชีวิตของประชาชนทั่วโลก เป็นปัจจัยที่ทำให้โลกมีการพัฒนาขับเคลื่อนไปข้างหน้าได้ พลังงานจึงได้กลายมาเป็นสินค้าที่มีความเป็นสากล (International) มีการซื้อขายกันทั่วโลก สำหรับประเทศกำลังพัฒนาที่มีความต้องการใช้ไฟฟ้าเติบโตอย่างรวดเร็ว ต้องมีการลงทุนปริมาณมหาศาล หากไม่สามารถหาเงินลงทุนได้มากเพียงพอ ก็จะต้องเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามาลงทุน ซึ่งภาคเอกชนที่มีศักยภาพมากที่สุดทั้งทางด้านการเงิน และเทคโนโลยีก็คือ บริษัทไฟฟ้าข้ามชาติ (ของประเทศที่พัฒนาแล้ว) ที่ต้องการขยายการลงทุนนอกขอบเขตประเทศของตน ซึ่งเห็นได้ชัดจากตัวอย่างของหลายประเทศ เช่น อาร์เจนตินา และแม้แต่ประเทศอังกฤษ ซึ่งเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ก็มีบริษัทไฟฟ้าข้ามชาติเข้าไปดำเนินการหลายราย

ในระยะ 20 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทย เป็นประเทศที่มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว และแน่นอนการใช้ไฟฟ้าก็ต้องมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย ทำให้ปริมาณการใช้ไฟฟ้าจึงมหาศาล ซึ่งเป็นสิ่งที่รัฐบาลคำนึงถึงอย่างมาก เพราะต้องหาแหล่งเชื้อเพลิงขนาดใหญ่ที่มั่นคง แต่เนื่องจากแหล่งพลังงานในภูมิภาคมีจำกัด ทุกประเทศจึงต้องแข่งขันกันในการจัดหาเชื้อเพลิงอย่างเต็มที่ไม่ได้ทั้งการแข่งขันด้านการลงทุนและการจัดหาเชื้อเพลิง นั้น ผู้ที่จะชนะได้ต้องมีความแข็งแกร่งทางด้านเงินทุน และที่สำคัญคือต้องมีประสิทธิภาพ ซึ่งองค์กรนำด้านพลังงาน (หรือ National Champion) ของแต่ละประเทศจะต้องเป็นแกนหลักในการเข้าหาแหล่งทุนและแหล่งเชื้อเพลิง และแต่ละประเทศก็ต้องตัดสินใจว่าจะให้องค์กรนำด้านพลังงานของประเทศตนเป็นบริษัทไฟฟ้าแห่งชาติ หรือ บริษัทไฟฟ้าข้ามชาติของต่างประเทศ ซึ่งถ้าไม่ต้องการให้บริษัทไฟฟ้าข้ามชาติเป็นองค์กรนำด้านไฟฟ้าของประเทศ มีอิทธิพลครอบงำประเทศ ก็ต้องพัฒนาบริษัทไฟฟ้าแห่งชาติให้มีความแข็งแกร่งทางด้านเงินทุน และที่สำคัญต้องมีประสิทธิภาพ จึงจะสามารถรักษาความมั่นคงด้านไฟฟ้าของประเทศ และออกไปแข่งขันนอกอาณาเขตประเทศตนได้

การที่กิจการไฟฟ้าของประเทศไทยจะสามารถดำเนินอยู่และเจริญเติบโตได้ในสภาวะของโลกซึ่งมีการแข่งขันด้านกิจการไฟฟ้าอย่างไร้พรมแดนนั้น ต้องมีการปรับตัวเองให้พร้อม “เมื่อโลกเปลี่ยน ถ้าเราไม่เปลี่ยน ก็ยอมถูกกลืนเข้าไปในความเปลี่ยนแปลง ซึ่งสิ่งที่จะกลืนเรานั้นก็คือ ทุนข้ามชาติ ที่มีการเคลื่อนย้ายและลงทุนอย่างไร้พรมแดน” ทางเลือกของเราก็คือ จะได้อยู่บนคลื่นแห่งความเปลี่ยนแปลง หรือ ถูกกลืนไปกับความเปลี่ยนแปลงการเติบโตอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจไทย

นั้น ทำให้เราต้องมีการใช้ไฟฟ้าเพิ่มขึ้นอย่างมาก ซึ่งจะต้องมีการลงทุนปริมาณมหาศาลตามมาเพื่อรองรับความต้องการ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว การที่จะได้มาซึ่งต้นทุนของเงินทุนที่ต่ำที่สุดนั้นเป็นปัจจัยสำคัญ (Key Factor) ปัจจัยแรกของกิจการไฟฟ้า ปัจจัยที่สองที่ตามมาก็คือ การดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาศักยภาพการแข่งขันของตัวเองให้เทียบระดับสากล

ในช่วง 20 ปีแรกที่ได้มีการพัฒนาประเทศตามแนวทางของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1 ถึงฉบับที่ 4 (พ.ศ.2504 -2524) นั้น เศรษฐกิจได้ขยายตัวเจริญเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วแทบทุกด้าน โดยได้มีการกระจายการผลิตไปอย่างกว้างขวางทั้งในสาขาการเกษตร การบริการและพาณิชยกรรม และการพัฒนาขยายฐานอุตสาหกรรมที่ทันสมัยขึ้นในบริเวณกรุงเทพมหานคร ในการนี้รัฐบาลได้ลงทุนขยายบริการขั้นพื้นฐาน เพื่อสนองความต้องการของระบบเศรษฐกิจพร้อมกันหลายด้าน ขณะเดียวกัน การขยายตัวของอุตสาหกรรม ธุรกิจ และชุมชน ทำให้ความต้องการใช้ไฟฟ้าที่ผ่านมามีเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว คือ โดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 20 ต่อปี จึงได้มีการขยายกำลังผลิตไฟฟ้าเพิ่มขึ้นจาก 286 เมกกะวัตต์ ในปี 2504 เป็น 3,736 เมกกะวัตต์ ในปี 2534 ทำให้ประเทศไทยมีอัตราการเติบโตของรายได้ประชาชาติเฉลี่ยปีละประมาณ 4% และมีอัตราการเจริญเติบโตของการใช้ไฟฟ้าเฉลี่ยปีละประมาณ 4.2% และในปี 2535 - 2553 ประเทศไทยมีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมากขึ้น โดยการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียน ทำให้ประเทศไทยมีความต้องการใช้ไฟฟ้าเพิ่มขึ้นเพื่อสนองตอบความต้องการใช้ไฟฟ้าของทุกภาคเศรษฐกิจให้ได้อย่างมั่นคงทั่วถึงเพียงพอ มีการผลิตไฟฟ้าเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประเทศ ในรอบปี 2553 พบว่าได้มีการผลิตไฟฟ้าก๊าซธรรมชาติสูงกว่า 70% และในปี 2554 จนถึงเดือนพฤศจิกายน 2554 ก็สูงกว่า 66% ซึ่งเป็นสัญญาณที่ส่งผลกระทบต่อสถานการณ์การกระจายแหล่งพลังงาน ที่จะกระทบต่อความมั่นคงของแหล่งผลิตไฟฟ้า ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้ประเทศไทยมีนโยบายเพื่อความมั่นคงในการจัดหาพลังงานไฟฟ้า ตามแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้าของประเทศ (Power Development Plan : PDP) โดยแผนดังกล่าว เป็นแผนการจัดหาไฟฟ้าในระยะยาว เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการใช้ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

โครงการโรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนลิกไนต์หงสา เมืองหงสา แขวงไชยบุรี ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้ถูกบรรจุไว้ในแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย พ.ศ. 2553-2573 วางแผนเริ่มจ่ายไฟจากโรงไฟฟ้าเครื่องที่ 1-2 จำนวน 982 MW ภายในเดือนพฤษภาคม 2558 และโรงไฟฟ้าเครื่องที่ 3 จะจ่ายไฟฟ้า 491 MW ภายในเดือนกุมภาพันธ์ 2559 โดยจะมีการก่อสร้างสถานีไฟฟ้าแรงสูงแห่งใหม่ ขนาด 500 กิโลวัตต์ 230 กิโลวัตต์ และ 115 กิโลวัตต์ ที่จังหวัดน่าน เพื่อรับซื้อไฟฟ้าจากโรงไฟฟ้าพลังความร้อนหงสาลิกไนต์จากลาว ซึ่งจะตอบสนองความต้องการใช้ไฟฟ้าในบริเวณภาคเหนือที่สูงขึ้น จากการขยายตัวของธุรกิจ อุตสาหกรรม และ

การท่องเที่ยว และ นอกจากจะสร้างความมั่นคงไฟฟ้าในภาคเหนือแล้ว ยังส่งผ่านพลังงานไฟฟ้าที่รับซื้อเข้าสู่ภาคกลาง พื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งเป็นศูนย์กลางความต้องการไฟฟ้าอีกด้วย

จากกรณี โครงการเหมืองถ่านหินและโรงไฟฟ้าลิกไนต์หงสา มีด้วยกันทั้งหมด 3 โครงการหลักคือ โครงการเหมืองถ่านหิน โครงการโรงไฟฟ้าลิกไนต์ และโครงการสายส่งไฟฟ้าแรงสูงขนาด 500 KV. โดยโครงการดังกล่าวมีขนาดกำลังการผลิต 1,878 MW โดยไฟฟ้าจำนวน 1,473 MW จะส่งออกให้ประเทศไทย ส่วนที่เหลือ 100 -170 MW ส่งให้การไฟฟ้าลาว Electricite du Laos (EDL) โครงการเหมืองถ่านหินฯ ได้ทำสัญญาสัมปทานเริ่มต้นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2552 และขณะนี้ อยู่ระหว่างการทำสัญญาก่อสร้าง โดยมีกำหนดการก่อสร้างแล้วเสร็จสมบูรณ์ในปี พ.ศ. 2558 ทั้งนี้ สัญญางานจัดหาและจ้างก่อสร้างสถานีไฟฟ้าแรงสูงขนาด 500กิโลวัตต์ กำหนดแล้วเสร็จภายในวันที่ 4 ธ.ค.57 ส่วนสัญญางานจัดหาและจ้างก่อสร้างสถานีไฟฟ้าแรงสูงขนาด 230 กิโลวัตต์ และ 115 กิโลวัตต์ กำหนดแล้วเสร็จภายในวันที่ 4 มิ.ค.58 โดยมีราคางานตามสัญญาเป็นเงินรวมทั้งสิ้น 1,009,956,065.43 บาท

ทั้งนี้ การซื้อไฟฟ้าจากโรงไฟฟ้าหงสา เป็นไปตามข้อตกลงความร่วมมือในการพัฒนาโครงการในการผลิตไฟฟ้าในลาว เพื่อจำหน่ายให้กับไทย จำนวน 7 พันเมกะวัตต์ ภายในปี 2558 (สุทัศน์ ปัทมสิริวัฒน์: 2556) โดยแนวสายส่งไฟฟ้าจะพาดผ่านพื้นที่ ตั้งแต่ ตำบลชนแดน อำเภอสองแคว อำเภอท่าวังผา อำเภอเมืองน่าน อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน อำเภอร่องกวาง อำเภอลอง จังหวัดแพร่ และ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง รวมระยะทาง 270 กิโลเมตร ผู้ที่จะได้รับผลกระทบจากแนวสายส่งไฟฟ้าแรงสูงในพื้นที่จังหวัดน่านทั้งหมด 4 อำเภอ จำนวนแปลงที่ดินที่ได้รับผลกระทบจากแนวสายส่งไฟฟ้าแรงสูงผ่านพาดประมาณ 1,800 แปลง

จากพฤติกรรมการทำงานที่ชาวบ้านตำบลคู้ใต้ อำเภอเมือง จังหวัดน่าน ซึ่งอยู่ในแนวสายส่งดังกล่าวกำลังพบเจอในขณะนี้ คือ การที่เจ้าหน้าที่และคนงานลงไปลากถางที่ดิน ตัดต้นไม้ ถัดฟันและตัดป่าเพื่อทำการสำรวจแนวสายส่งไฟฟ้าแรงสูงในที่ดินที่เป็นกรรมสิทธิ์ชาวบ้าน โดยไม่มีการแจ้ง ชี้แจงหรือบอกกล่าวต่อเจ้าของที่ดินก่อนอันก่อให้เกิดความเสียหายในพื้นที่ และสร้างความกังวลใจต่อเจ้าของที่ดินที่ถูกกระทำ พฤติกรรมดังกล่าวเป็นการละเมิดสิทธิของชาวบ้าน และนำมาซึ่งปัญหาของแนวสายส่งไฟฟ้าหากพาดผ่านที่ดินของผู้ใดย่อมสูญเสียสิทธิในการใช้ประโยชน์ในที่ดินผืนนั้น จะทำไร ทำสวนในแนวสายส่งนั้นไม่ได้ ราคาซื้อขายที่ดินตกต่ำ ความเสียหายที่เกิดขึ้นดังกล่าวย่อมไม่มีผู้ใดต้องการให้เกิดขึ้นกับที่ดินของตนเอง ทำให้เกิด ขบวนการเคลื่อนไหวของชาวบ้าน 15 หมู่บ้านตำบลคู้ใต้ อำเภอเมือง จังหวัดน่าน ด้านแนวสายส่งไฟฟ้าแรงสูงจากโรงไฟฟ้าลิกไนต์หงสา ซึ่งพาดผ่านที่ทำกินของประชาชนพื้นที่ของชาวบ้าน

ตำบลคูใต้ อำเภอเมือง จังหวัดน่าน ด้วยเกรงจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพและมลภาวะเป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อม เป็นปัญหาหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงผลจากการใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เรียกว่า “การพัฒนาที่ไม่สมดุล” และ “ไม่เป็นธรรม” โดยแนวทางการพัฒนาดังกล่าวเป็นไป เพื่อย้ายทรัพยากรจากภาคเกษตรกรรมไปเอื้อประโยชน์ต่อภาคอุตสาหกรรมและบริการเป็นสำคัญ เพราะการนำกระแสไฟฟ้าจากประเทศลาวเข้ามาประเทศไทย สืบเนื่องมาจากความต้องการใช้กระแสไฟฟ้าภาคอุตสาหกรรมและบริการ ประชาชนรวมทั้งการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทยรวดเร็วมาก จึงมีความจำเป็นจะต้องนำไฟฟ้าจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามา สนองความต้องการใช้กระแสไฟฟ้าของทุกภาคส่วน เพื่อให้ระบบเศรษฐกิจดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง

ในบริบทของความขัดแย้งระหว่างกลุ่มชาวบ้านในพื้นที่บ้านคูใต้ และพื้นที่ข้างเคียงที่มีสายส่งไฟฟ้าพาดผ่าน กับภาครัฐครั้งนี้ เป็นการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่ดำเนินไปในลักษณะของการรวมกลุ่มเฉพาะชาวบ้านผู้ได้รับผลกระทบจากการ โครงการพัฒนาของรัฐ ออกมาเคลื่อนไหวทางการเมือง เพื่อใช้เครือข่ายภาคประชาชนเป็นกลไกในการดึงอำนาจรัฐเข้ามาแก้ไขความขัดแย้งในครั้งนี้

จากกรณีนี้ จึงได้เกิดการเคลื่อนไหวทางการเมือง ของกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งกลุ่มนี้ถูกตั้งขึ้นมาโดยการรวมกลุ่มของประชาชนในจังหวัดน่านที่สนใจในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติเห็นสภาพปัญหา เนื่องจากป่าไม้ถูกทำลายไป เพื่อสร้างเครือข่าย การจัดการตนเองอย่างเข้มแข็งในสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยสมาชิก เป็น พระ เณร ครู หมอ ข้าราชการ นักพัฒนา ผู้นำชุมชน บุคคลทั่วไป และขยายตัวไปทั่วจังหวัดน่าน ซึ่ง มีความสนใจในมุมมองของภาคประชาชนที่เสียเปรียบ จึงจำเป็นต้องคิดค้นทางเลือกใหม่ โดยมีเป้าหมายสำคัญคือการสร้างอำนาจใหม่ของประชาชนเองขึ้นมาให้ได้ เพื่อเป็นพลังทางสังคมที่สำคัญในการผลักดันให้ปัญหาของตนเอง ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจังและต่อเนื่องทางเลือกเท่าที่เห็นและเป็นไปได้ ซึ่งสอดคล้องกับเงื่อนไขสังคมปัจจุบันก็คือ การสร้างการเมืองภาคประชาชน หรือสร้างขบวนการภาคประชาชนขึ้นมา เพื่อไม่ให้อำนาจการเมืองถูกผูกขาดโดยพรรคการเมือง หรือกลุ่มนักการเมือง นักธุรกิจการเมือง และบรรดาลัทธิลัทธิบริวารทั้งหลาย โดยผ่านกลไกรัฐสภาซึ่งที่เป็นอยู่เป็นระบบประชาธิปไตยแบบตัวแทนเท่านั้น ขบวนการภาคประชาชนจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นที่แท้จริง ที่ต้องร่วมกันผลักดันให้เกิดขึ้นจริงและมีพลังเข้มแข็งให้ได้หากต้องการเป็นส่วนหนึ่งของพลังอำนาจในสังคมไทย ที่ถูกขูดรีดไปกับอำนาจของรัฐและทุน

ดังนั้น งานวิจัย เรื่องการเคลื่อนไหวทางการเมือง ของกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในจังหวัดน่านต่อโครงการโรงไฟฟ้าลิกไนต์หงสา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่นำมาสู่การเกิดขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมือง การพัฒนาการ การสร้างเครือข่าย แนวทางการเคลื่อนไหว ตลอดจนการ

ตอบโต้จากกลุ่มเป้าหมายและสิ่งแวดล้อมต่างๆนำไปสู่วิเคราะห์ถึงปัญหา อุปสรรค ของขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมือง เพื่อมุ่งฝ่าทางตันทางการเมืองในยุคที่ประชาธิปไตยถูกภาคธุรกิจครอบงำหรือการครอบงำจากสื่อ เพื่อนำไปสู่การสร้างพลังทางการเมืองภาคประชาชนหรืออำนาจของประชาชนอย่างแท้จริงต่อไป

1.2 คำถามในการวิจัย

- 1) มีปัจจัยใดบ้างที่นำไปสู่การเกิดขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในจังหวัดน่าน ต่อโครงการโรงไฟฟ้าลิกไนต์หงสา
- 2) รูปแบบและแนวทางการเคลื่อนไหวของขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมือง ของกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในจังหวัดน่านต่อโครงการโรงไฟฟ้าลิกไนต์หงสารวมทั้งการตอบโต้จากกลุ่มเป้าหมายและสิ่งแวดล้อมต่างๆ เป็นอย่างไร และผลที่ตามมาของโครงการโรงไฟฟ้าลิกไนต์หงสา

1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่นำไปสู่การเกิดขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในจังหวัดน่าน ต่อโครงการโรงไฟฟ้าลิกไนต์หงสา
- 2) เพื่อศึกษาถึงรูปแบบและแนวทางการเคลื่อนไหวของขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมือง ของกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในจังหวัดน่านต่อโครงการโรงไฟฟ้าลิกไนต์หงสารวมทั้งการตอบโต้จากกลุ่มเป้าหมายและสิ่งแวดล้อมต่างๆ และผลที่ตามมาของโครงการโรงไฟฟ้าลิกไนต์หงสา

1.4 ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาเรื่องดังกล่าวนี้ ผู้ศึกษามุ่งศึกษาในประเด็นของการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในจังหวัดน่านต่อโครงการโรงไฟฟ้าลิกไนต์หงสาโดยมีกลุ่มเป้าหมายซึ่งประกอบด้วย ประชาชนที่ได้รับผลกระทบ กลุ่มผู้นำที่เป็นทางการและกลุ่มผู้นำที่ไม่เป็นทางการ ได้แก่ เครือข่ายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กลุ่มอนุรักษ์ป่าชุมชน ศูนย์ประสานงานประชาคมน่าน มูลนิธิฮักเมืองน่าน เครือข่ายพิทักษ์สิ่งแวดล้อมตามวิถีน่าน เป็นต้น ดังนั้นประชากรที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ทั้งหมด จำนวน 15 คน

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

- 1) ได้ทราบถึงปัจจัยที่นำไปสู่การเกิดขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในจังหวัดน่าน ต่อโครงการโรงไฟฟ้าลิกไนต์หงสา
- 2) ได้ทราบถึงรูปแบบและแนวทางการเคลื่อนไหวของขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองและนำเสนอข้อเท็จจริงของกรณีศึกษา เพื่อนำมาซึ่งความเข้าใจที่ดีขึ้นต่อบทบาทและสถานการณ์ความเคลื่อนไหวทางการเมือง ของกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในจังหวัดน่านต่อโครงการโรงไฟฟ้าลิกไนต์หงสาในจังหวัดน่าน

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

การเคลื่อนไหวทางการเมือง หมายถึง การรวมตัวของบุคคล องค์กรทางสังคมต่างๆ ในบริบทของภาคประชาสังคมในจังหวัดน่าน ที่มีปัญหาาร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเรียกร้องสิทธิในสิ่งที่ตนพึงมี ที่สมควรได้รับ รวมทั้งเพื่อแสดงออกซึ่งสิทธิและความคิดเห็นต่อกระบวนการตัดสินใจต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อส่วนรวม

กลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในจังหวัดน่าน หมายถึง กลุ่มบุคคลที่รวมตัวเพื่อเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในจังหวัดน่าน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการเผยแพร่กิจกรรมและส่งเสริมให้ประชาชนมาสนใจร่วมกันอนุรักษ์ธรรมชาติ

โครงการโรงไฟฟ้าลิกไนต์หงสา หมายถึง โครงการโรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนลิกไนต์หงสา เมืองหงสา แขวงไชยบุรี ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว